

Projekt Fællesskab gennem fugle – registrering af rovfuglereder, kursus 26. januar 2025 kl. 8-17.

En vejledning til at registrere rovfuglereder ligger på DOF's hjemmeside under Rovfuglegruppen: <https://www.dof.dk/aktiv-i-dof/grupper-og-udvalg/rovfuglegruppen/aktiv-i-rovfuglegruppen/vejledninger-rovfugle>

Nedenfor er alle slides fra dagen med lidt forklarende tekst.



Registrering

Tidspunkt på året

- Synlighed
- Forstyrrelse

Redernes karakteristika

- Placering
- Byggematerialer
- Redernes form

Metode

- Planlægning
- Systematik i optegnelser
- GPS, markering på træer

	Nov.-feb.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	Tur 1	Tur 2	Tur 3
Musvåge								15/11-28/2	Ca. 15/4	Ca. 1/7
Duehøg								15/11-28/2	Ca. 15/4	Ca. 1/7
Hvepsevåge								15/11-28/2	Ca. 1/6	Ca. 1/8
Spurvehøg								15/11-28/2	Ca. 1/6	Ca. 25/6
Tårnfalk								15/11-28/2	Ca. 15/4	Ca. 25/6
Rørhøg									Ca. 15/4	Ca. 25/6

Vinter-rederegistrering

Parringsflugt/redebygning

Rugning

Unger

Udflytning unger

Figur 1 Oversigt over tidspunkter for registrering af ynglepar og reder

Datoerne for ynglestart (de gule og røde felter) skal nok efterhånden rykkes en uge frem på grund af klimaforandringerne, det gælder især for musvåge og duehøg. Fuglene er særligt sårbare i etablerings- og rugetiden.

Forstyrrelse



Tidspunkt

- Før territoriehævdning
- Forbudt under rugning
- Når unger er store

Afstand til reden

- Bedst på afstand

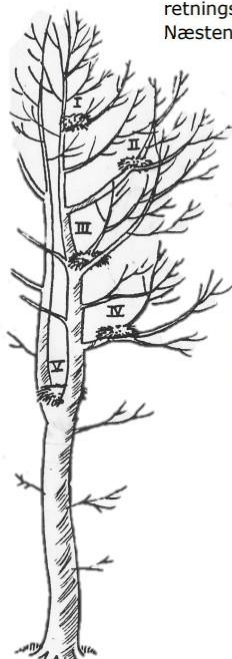
Afskærmning

- Gerne noget foran dig

Tid

- Ophold dig så kort tid som muligt
- Hvis en voksen har set dig, sørg for de ser du går

Der er visse karakteristika, som dog kun er en grov retningslinje for udseendet af de forskellige rovfugles reder. Næsten alle arterne kan overtage hinandens reder.



Redeplaceringer – se tegning

I	Grenkløft i kronen
II	Sidegren i kronen
III	Grenkløft ved stammen
IV	(1½ m) ude på kraftig sidegren
V	Tvedelt stamme

Art	Karakteristika
Musvåge	Bygger sin rede som vist i III og V. Bygger af små grene og kviste. Ofte en flad rede.
Hvæpsevåge	Bygger sin rede som vist i II og IV, som regel højt til vejrs. Reden er pyntet med frisk løv, som om vinteren ses som vissent løv. Ofte en aflang flad rede.
Duehøg	Bygger sin rede som vist i III, IV og V. Bygger med små grene og kviste. Reden er ofte meget kompakt og høj.
Spurvehøg	Yngler næsten altid i nåletræsbekvoksninger hvor afstanden mellem træerne gør at spurvehøgen kan flyve mellem træerne (dvs. efter 1-2 tyndinger). Kronen skal slutte tæt så reden er i skjul for prædatorer. Bygger oftest ny rede hvert år. Som regel i nåletræer helt ind til stammen og gerne tæt på overgangen mellem døde og grønne grene.
Tårnfalk	Bygger ikke selv rede, men benytter kragereder og redekasser.
Rørhøg	Bygger sin rede i på jorden i rørskov.
Rød glente	Bygger sin redes som vist i III og V. Reden pyntes med plastik, snor, klude og lign. Bygger af tykkere grene og kviste. Reden kan være meget lille og er næsten altid placeret i skovbryn.

Nærmere beskrivelse findes i vejledningen på hjemmesiden, som der er link til foroven.

Musvåge

Bygget af tynde kviste

Rede fladere end Duehøgens rede

Redeplacering alsidig

Alle træsorter brugbare

Unge og ældre træer

Placering højt og lavt



På fotoet ses musvågerede i rødgran. Det er i rødgranbevoksninger, det er sværest at lokalisere rederne.



En musvågerede i blandskov opbygget over mange år, som gør den atypisk og ligner lidt en duehøgrede.



Musvåge i birk, nærbillede af foranstående musvågerede.



Musvågerede i en aske-ellesump.



Nærbillede af foranstående.



Musvågeunger i reden i rødgran. Læg mærke til, at musvågen bygger af tynde grene.

29. maj



Musvågeunger i reden i rødgran. Læg mærke til, at musvågen bygger af tynde grene.

6. juni



Musvågeunger i reden i rødgran. Læg mærke til, at musvågen bygger af tynde grene. Her er reden ved at falde lidt ned.

Duehøg

Stor rede

Højere end musvågerede

Bygget af småkviste

Knoglerester under rede



Den største duehøgrede (vi har fundet) som var flere meter høj og bygget til igennem rigtig mange år.



I ringen et nærbillede af reden, som er vist på fotoet foran. Læg mærke til hvor små de tre næsten fuldvoksne unger (de to i reden og den tredje på en gren til venstre) er i forhold til reden.



Typisk duehøgrede i et bøgeområde, men beliggende i en eg.



Typisk duehøgrede. Man kan lige ane halen, da den ligger og ruger.



En påbegyndt duehøgrede i en topknækket lærk, som gror op i en tvege.



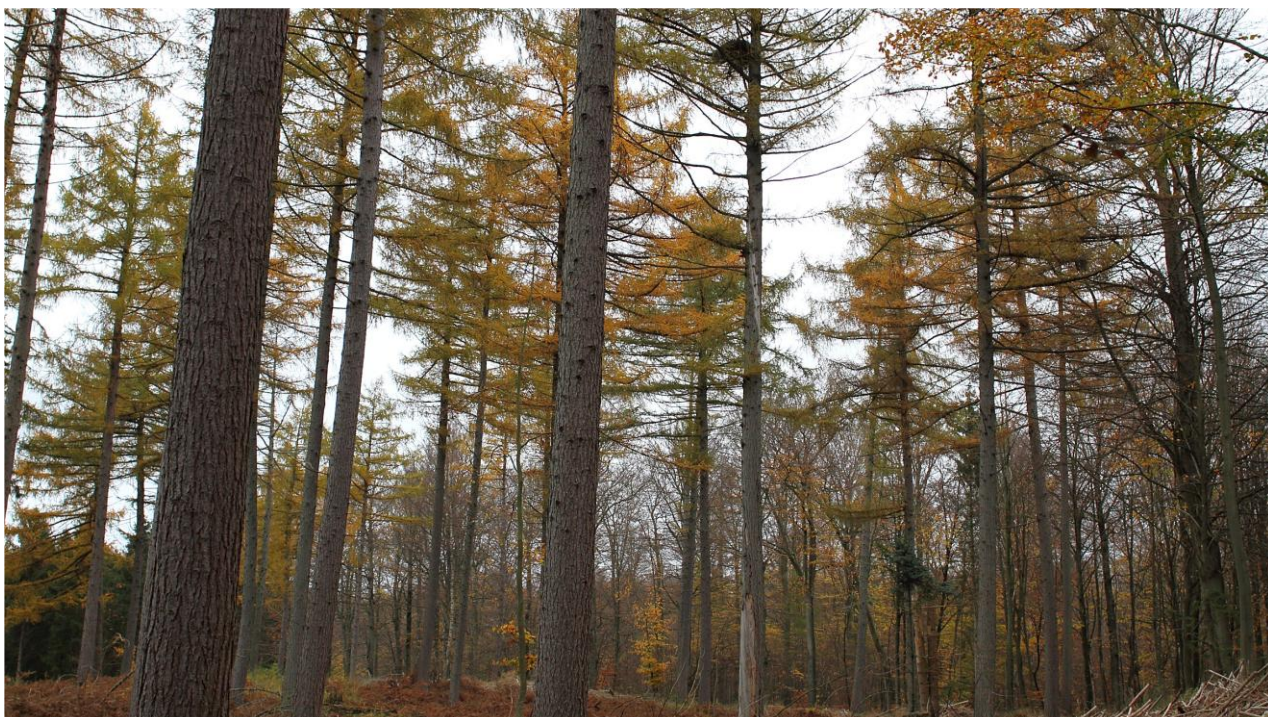
Nærbillede af foranstående.



En yngre duehøgrede, som kun er brugt et enkelt år. Læg mærke til granbevoksningen i baggrunden. Duehøgen er dybt afhængig af disse granområder, hvor de har mulighed for at trække sig tilbage.



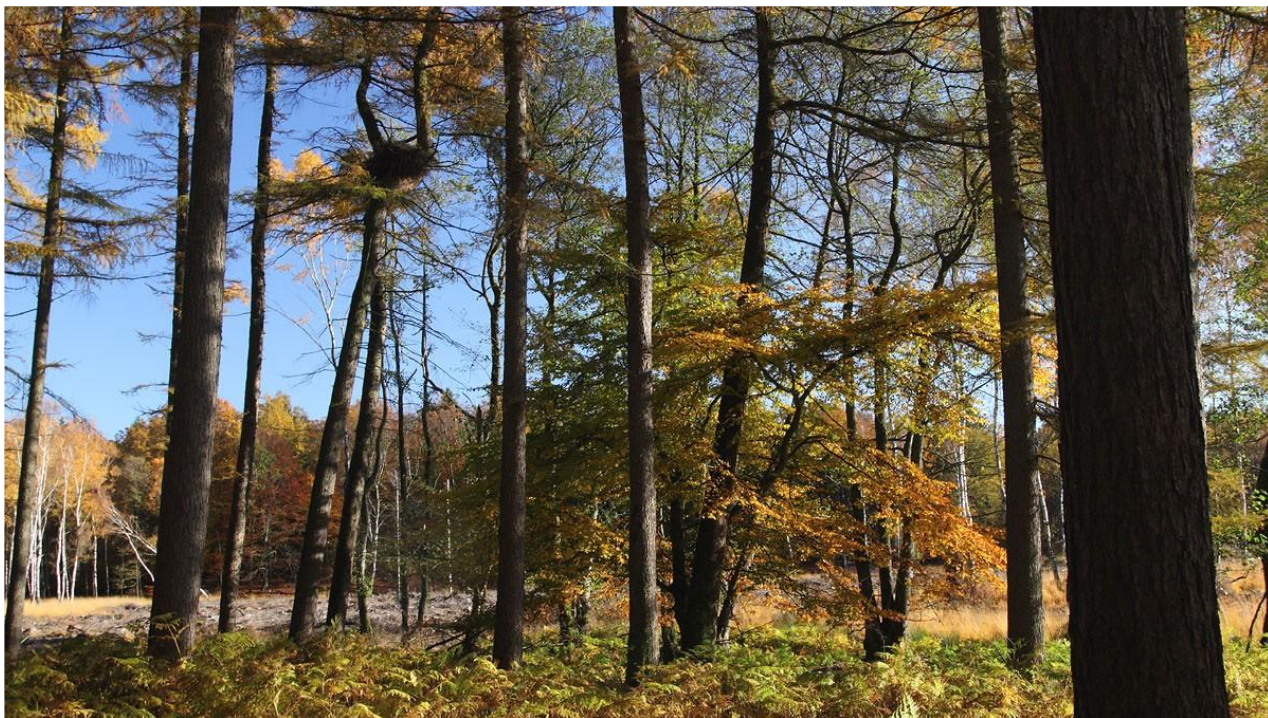
Duehøgrede i bøgeområde. Læg igen mærke til granerne i baggrunden.



Duehøgrede i lærk. Typisk rede. Gran i baggrunden til venstre.



Nærbillede af foranstående foto.



Duehøgrede, hvor granskoven bagved blev ryddet. Herefter har der ikke ynglet nogen i reden.

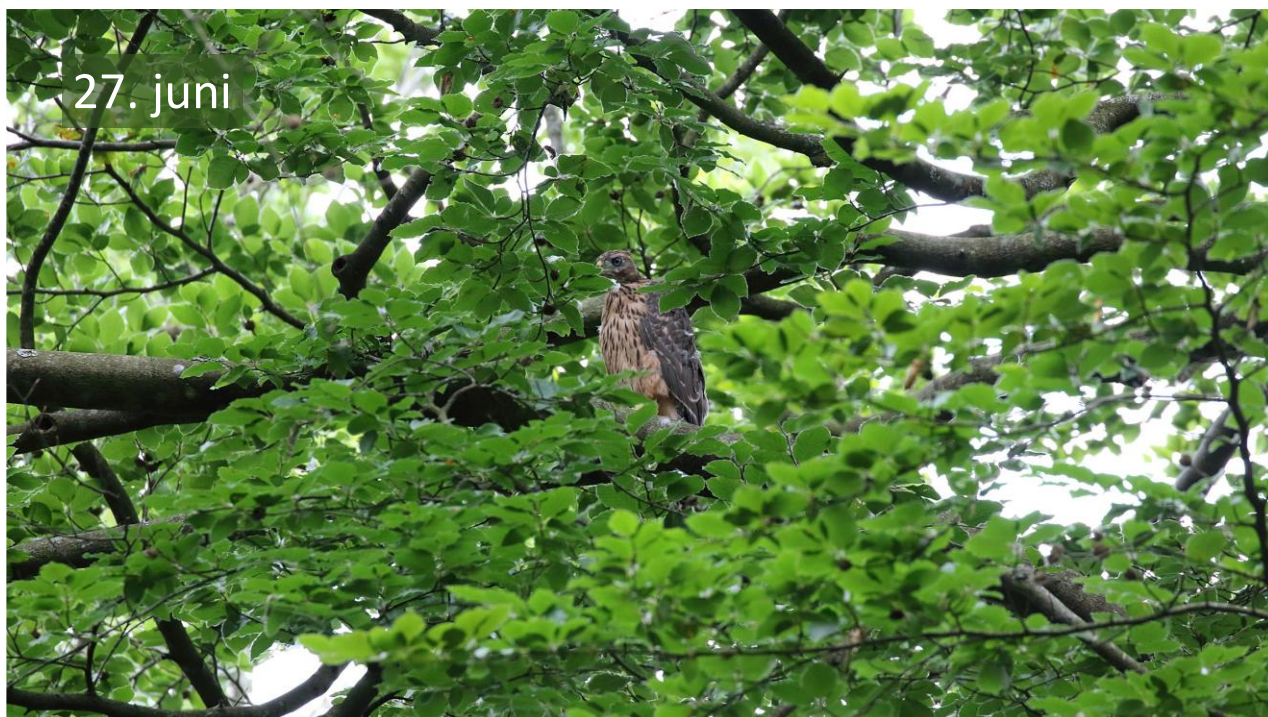
10. juni



Typisk stor duehøgrede. Læg mærke til størrelsen i forhold til duehøgungen, der har forladt reden. Læg også mærke til, at duehøgen også bygger af tynde grene.



Duehøgen er meget vokal ("gak-gak-gak...") i etableringsfasen. Her skal man undgå at forstyrre, men nøjes med at registrere, at der er et muligt par.



Når ungerne er store (fra ca. Sct. Hans og tre uger frem) blive meget vokale og så har man endnu en chance for at registrere dem.



Duehøgens rede kendes ved, at der altid kan findes knogler under reden.



Knogler under duehøgrede.

Hvepsevåge

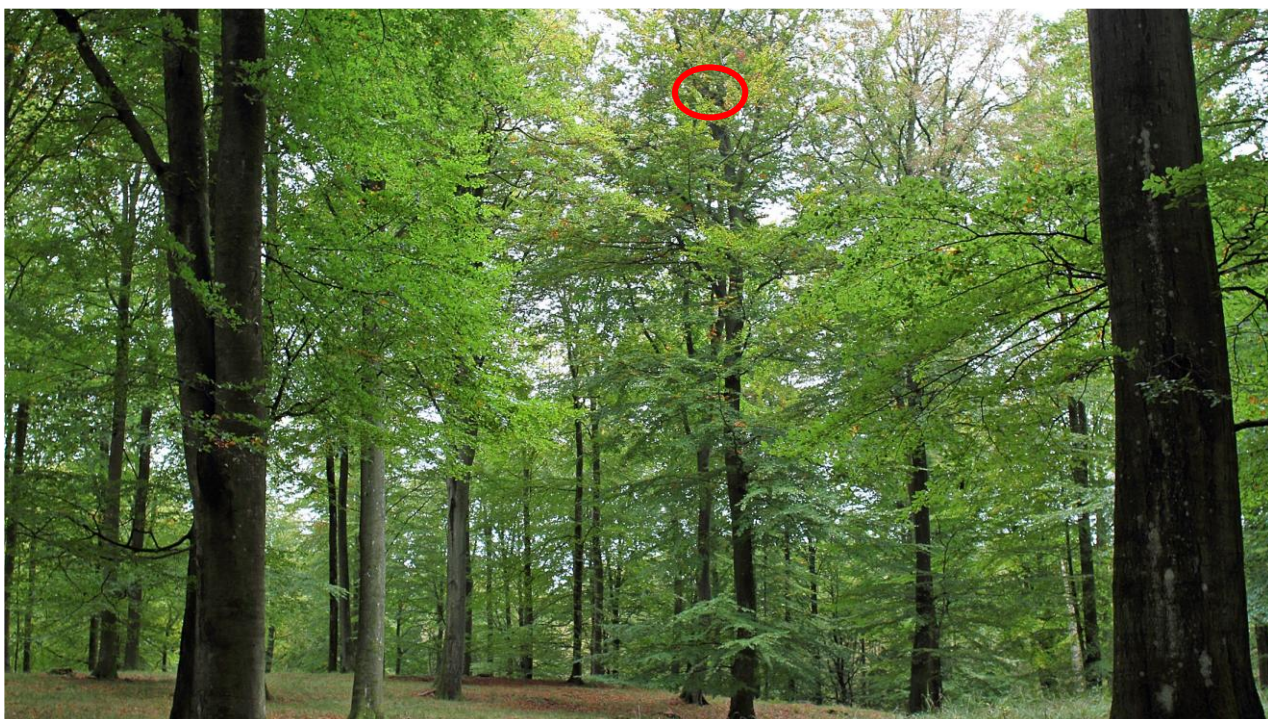
Rede af friske løvgrene
Placering højt på sidegren
Ofte aflang rede
Svær at se efter løvspring



Hvepsevågen ankommer først fra ca. 10. maj, og derfor vil reden være bygget/genopbygget af friske grene med løv på.



Typisk hvepsevågerede højt oppe på sidegren i bøgeskov.



Hvepsevågen er svær at finde, når løvet er sprunget ud. Markeret med rød cirkel.



Samme rede set fra samme sted, som på foranstående foto.



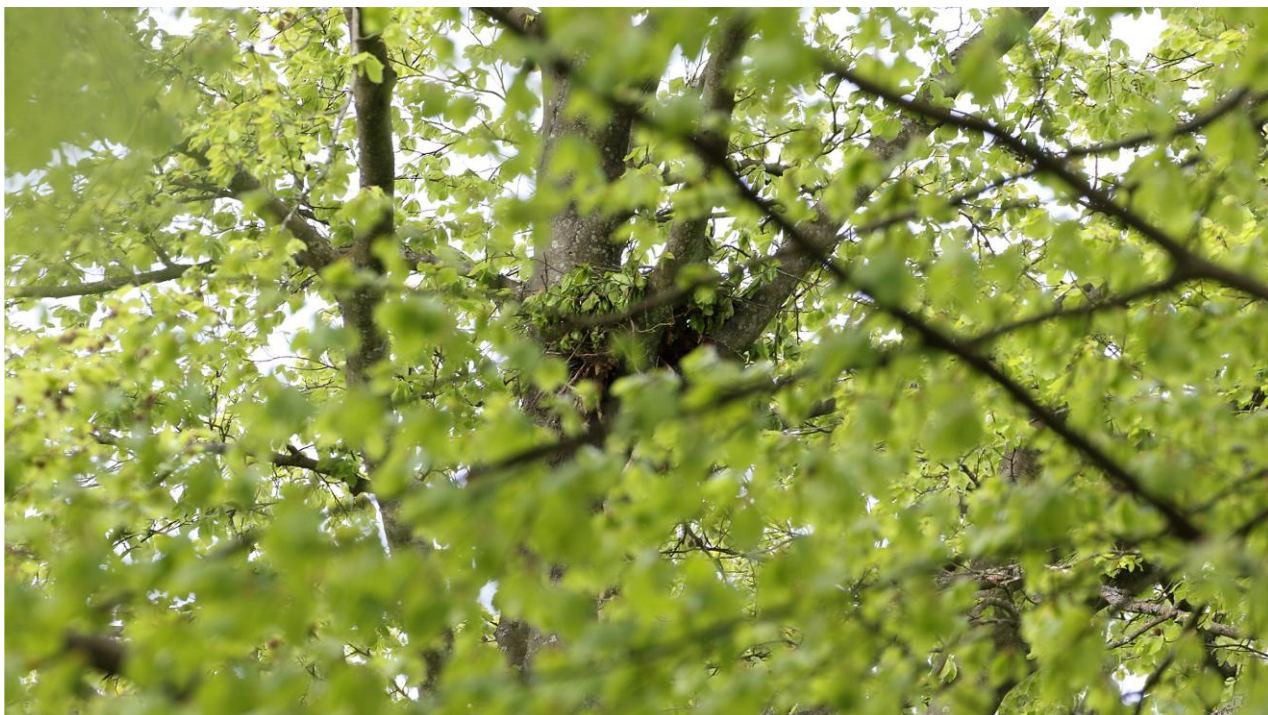
Hvepsevågens rede er ofte aflang, hvis den selv har bygget reden. Til højre ses reden nedefra.



Her ses vissent løv på reden, når vi kan se den efter løvfald i november.



Typisk hvepsevågerede med meget vissent løv.



Her ses frisk løv på reden om foråret.



Hvæpsevågens parringsflugt/territorieflygt, hvor den flyver op og ned i buer, mens den når den er højest klapper vingerne sammen oppe over kroppen. Her ses den i tre sammensatte fotos.



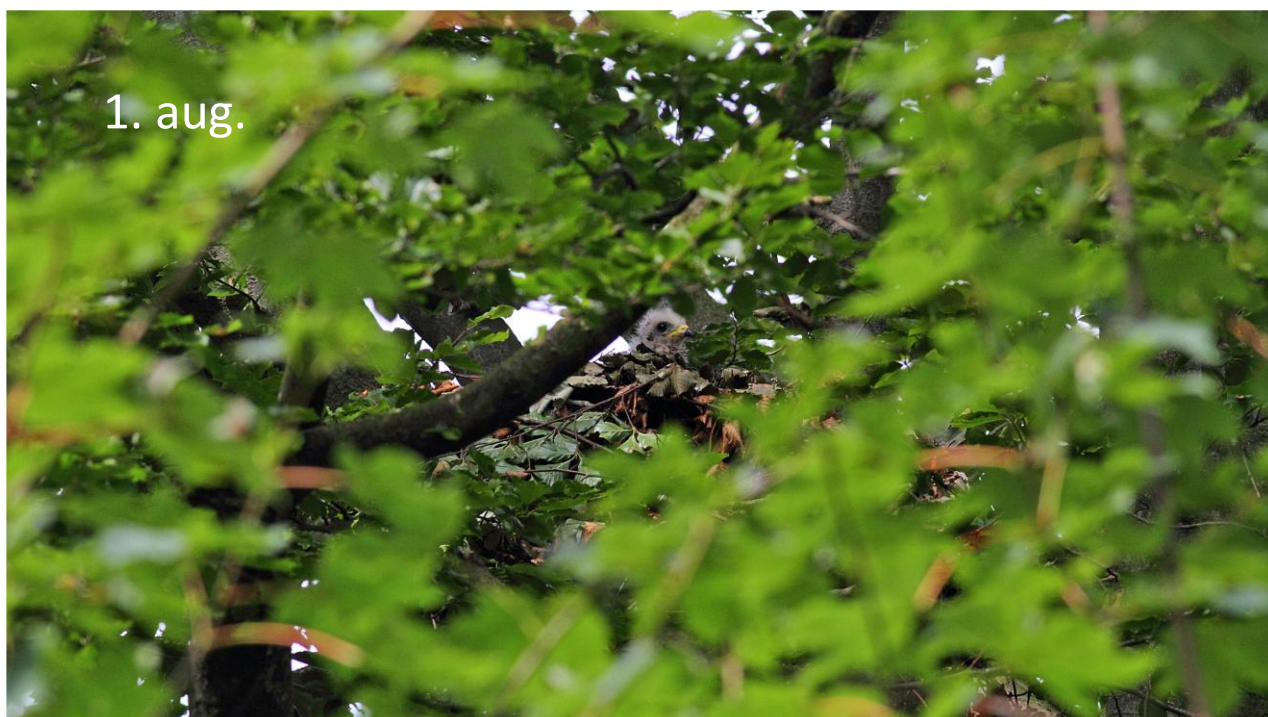
Ofte er hvepsevågen også meget vokal, når den kredser over sit territorium – her øverst sammen med en musvåge nederst.



Her har hvepsevågen gravet et hvepsebo ud. Hvepselarver er dens foretrukne føde.



Når der er unger, kan man af og til finde rester af hvepsekager og hvepsevågedun under reden.



En lille unge på reden med både gammelt og frisk løv.



Eksempel på, hvor svært det kan være at finde reden og ungerne, når løvet er tæt. Vigtigt er det at vide, at hvepsevågeungerne ofte ikke siger noget. Så afslører ikke sig selv som fx duehøg og musvåge.



Her ses store unger på reden med både gammelt og lettere tørret løv. Det viser, at hvepsevågen under hele perioden kommer med grene med frisk løv. Den har lagt sig i en gammel rød glenterede, som ligger i en grentvege.

Rød glente

Bygget af tykke grene

Rede med fx plast, klude

Rede variabel størrelse, ofte lille.

Rede tæt på gård/hus

Rede tæt på skovbryn



Læg mærke til glentereden (markeret med rød cirkel) tæt beliggende ved husmandssted.



En glenterede er ofte ikke ret stor.



To flyvefærdige glenteunger, som ofte også er meget vokale.



To sammensatte fotos, hvor hele redetræet med glentereden ses til højre, og til venstre er der zoomet ind på reden.

29. juni



Samme glenterede i nærbillede og med dato, for at man kan se, hvornår ungerne er så store. En skumsvamp ses på reden.



Læg mærke til knogler, uld og fjer på reden.



Der er altid (næsten) handsker, klude, snor, tøjstykker (sågar dametrusser) mm under glenterederne. De har en tendens til at pynte reden med disse remedier, som så ofte falder ned.



En rugende glente – det er den ene vinge, den løfter og ses øverst og halen ligger op langs grenen. Det giver et indtryk af, hvor lille reden er i forhold til fuglen.

Ravn

Bygget af tykkere grene

Ofte i grentvege

Kan forveksles med
rede bygget af Rød
glente



Ravn

Bygget af tykkere grene

Ofte i grentvege

Kan forveksles med
rede bygget af Rød
glente



Nærbillede af ravnereden, hvor man kan se, hvor kraftige grene, raven bygger af.



Den første rede, fiskeørnene byggede i 2011 i Grib Skov. Fiskeørne bygger ofte meget synligt, da de skal have 360° udsyn. I Danmark bruger de oftest topknækkede graner, men ellers gerne fyrretræer med flad vækst. De bygger aldrig i nede i trækroner af løvtræ.



Reden kan dog også gemme sig lidt.

Fiskeørn



Nærbillede af ovenstående rede. Det er dog en rede, de aldrig kom til at yngle i.



Mange rovfuglereder bliver overtaget af grågås. Her har de et rævesikkert ynglested. Ungerne hopper ud som små dunbolde.



Endnu et eksempel på grågåås i rovfuglerede (duehøg).

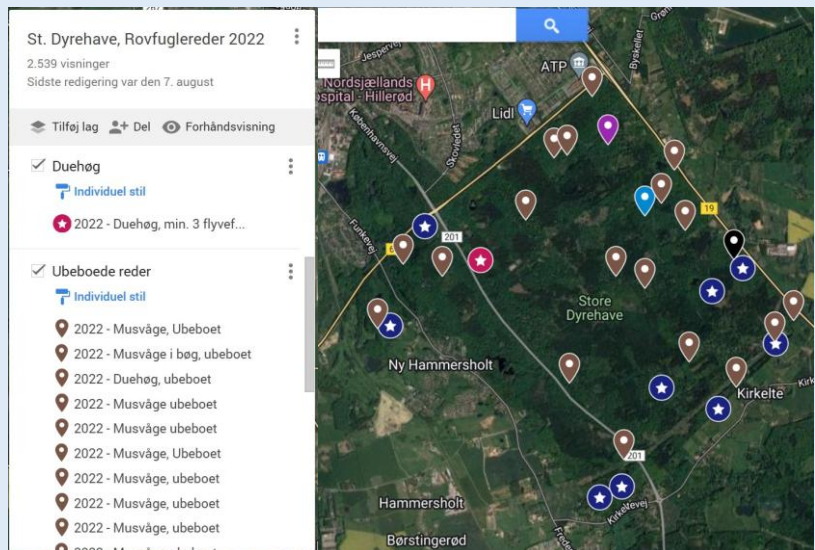


Endnu et eksempel på grågåås i rovfuglerede (rød glente). Der ligger rødt plast.

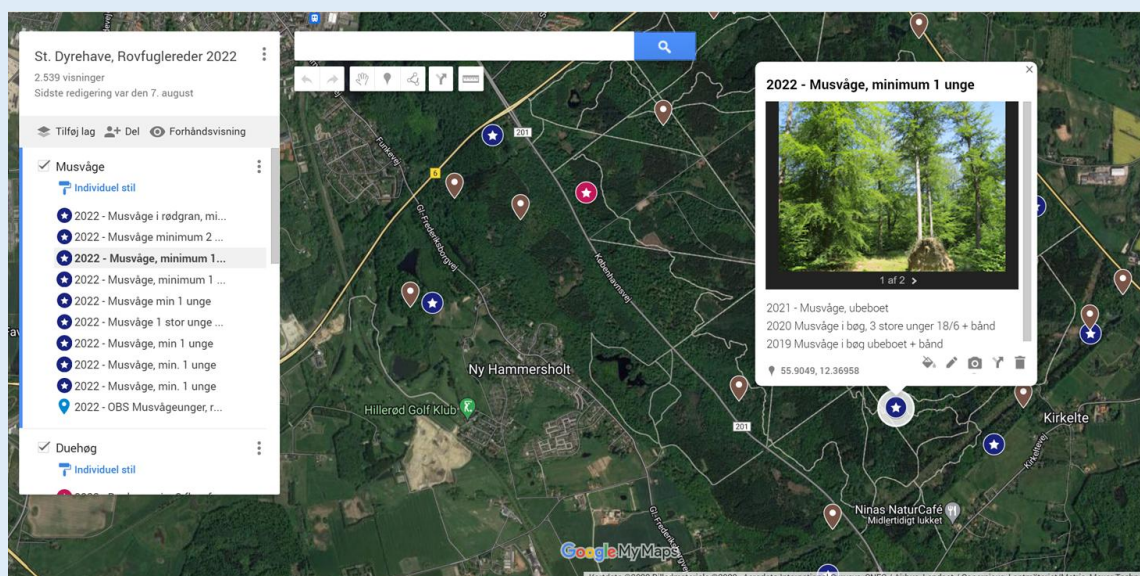
Systematik og optegnelser

Værktøjer:

- Google Maps
- Murersnor
- Evt. en GPS
- Evt. GIS



Når vi registrerer i et større område, er det vigtig at holde styr på rederne år for år. Hertil kan man benytte GIS (Geoinformationssystem), men også det mindre komplicerede Google Maps, som ses ovenfor. Redetræet kan markeres i felten med murersnor.



Det er muligt i Google Maps at føre notater år for år og også lægge fotos ind, så man fx kan se, hvorfra redetræet bedst ses, når man om sommeren skal registrere antal unge.

Og så skal vi se reder 😊



Afsluttende bemærkninger

Generelt skal I være opmærksomme på, at ovenstående kendetegn for de enkelte arters reder er vejledende.

Men der er store variationer, især fordi rovfuglene har en tendens til at overtage hinandens reder i mangel af bedre. Derfor kan kendetegnene blive udviskede, og man kan blive i tvivl. Så skal I være sikre på arten, er I nødt til at besøge den i yngletiden og her bestemme fuglene.

Og har I lyst til at læse mere om Grib Skovs ynglefugle, så vil I kunne finde vores årsrapporter her: <https://pub.dof.dk/publikationer?sortering=upload>

Materialet er udarbejdet af Luise og Per Ekberg, januar 2025